

Naam: _____

Sleutelwoorden aanduiden in een tekst (vraag 1a)
De verhaallijn ontdekken in een tekst (vraag 1b)
Informatie ordenen en structureren (vraag 1c)
Je eigen mening geven bij een verhaal (vraag 1d, e, f)

1 Lees deze legende aandachtig.

Legende* van de Braziliaanse Tupi-indianen

1 In vroegere tijden, toen de mensen de planten en de dieren nog begrepen, lag er aan de rand van een oerwoud een dorpje.

Alle mensen die daar woonden, leefden als in een grote familie. Ze gingen op jacht en plukten vruchten van de bomen. Maar op een morgen gebeurde er iets bijzonders. Alsof ze uit de hemel gevallen was, stond er in het dorp plotseling een onbekend meisje met een blanke huid. Nadat het meisje een tijdje stil en bescheiden in het dorp had gewoond, beschouwden de bewoners haar als hun eigen kind en gaven ze haar de naam Mani.

2 Mani groeide snel. Het was wel ongewoon dat ze nooit een stukje fruit nam of iets at van de buit waarmee de jagers thuiskwamen. Ze at niets. Als de jagers geen geluk hadden bij de jacht en als de dorpsbewoners geen eten meer hadden, bakte Mani heerlijke koekjes voor hen, maar niemand wist waarvan ze gemaakt werden. Op zulke dagen zag Mani er bleek en mager uit en als de jagers verscheidene dagen achter elkaar niets hadden kunnen vangen, wankelde ze van zwakte.

3 Op een morgen vernielde een vreselijke aardbeving het land. De bodem trilde en beefde, de reusachtige bomen van het oerwoud vielen als vliegen tegen de grond en de dieren vluchtten verschrikt in alle richtingen. Alleen de mensen bleven in hun dorp, want ze durfden het oerwoud niet meer in te gaan.

Na een paar dagen werd de aarde weer rustig. Maar hoewel geen enkele dorpsbewoner schade geleden had, zag de toekomst er niet goed uit. De dieren waren gevlucht en keerden niet terug en aan de bomen hingen geen vruchten meer. Zo kwam de honger in het dorp. Niemand wist hoe het nu verder moest.

4 Dag na dag bakte Mani koekjes, maar dag na dag werd ze bleker en magerder. Na een maand kon ze nog nauwelijks op haar benen staan. Maar toch verdeelde ze elke avond haar koekjes. Ze keek toe hoe de indianen ze opaten.

Naam: _____

“Ik weet niet hoelang ik nog de kracht heb jullie te voeden. Jullie moeten weer op jacht gaan en jullie geluk in het oerwoud zoeken. Maar als je met lege handen thuiskomt, mogen jullie mijn gasten zijn”, zei Mani op een avond.

Toen sloot ze de ogen en de mensen uit het dorp gingen zachtjes weg.

De hele nacht bad de sjamaan, de medicijnman van het dorp, gebeden tot de geesten voor een goede jacht. Nauwelijks had het morgenlicht de nacht overwonnen of de jagers gingen het oerwoud in. Maar geluk hadden ze niet. Ze konden zelfs geen klein dier vangen. Daarom trokken ze 's avonds weer naar Mani om koekjes te vragen.

5 Haar hut was leeg, maar daar waar het meisje had gelegen, groeide uit de gearsten bodem een onbekende struik. “Mani is van ons weggegaan en haar ziel is veranderd”, fluisterden de indianen zachtjes. “We zullen de plant precies zo begieten als de graven van onze voorvaders”, besloot de sjamaan en hij schepte als eerste water in de schaal. Nauwelijks had hij de plant water gegeven of de bodem scheurde wijd open en er was een prachtige witte wortel te zien. De indianen gingen rond de witte wortel staan, die op het lichaam van Mani leek. De sjamaan zei: “Al is Mani van ons weggegaan, ze leeft toch nog bij ons. Jullie zien dat ze zich in een plant heeft veranderd, zodat wij geen honger meer hoeven te lijden. Van deze plant kunnen we meel maken om net als Mani koekjes te bakken.”

Sindsdien verbouwden de indianen op hun velden de plant die ze maniok* noemden. Er wachtte hen opnieuw een mooie toekomst.

** Een legende is een oud volksverhaal dat doorverteld wordt, meestal over een heilige of een wonder. Soms zit er een stukje waarheid in.*

** Cassave of maniok is de eetbare wortelknol van een struik. Cassave wordt in Afrika en Zuid-Amerika veel gegeten. Oorspronkelijk komt hij uit Brazilië. De cassave wordt al sinds 3 000 v.Chr. in Brazilië en Venezuela verbouwd.*

Naar: www.beleven.org/verhalen

Naam: _____

a Stel de verhaallijn samen.

Hieronder staan zeven zinnen. Zet ze in de juiste volgorde door er een nummer voor te schrijven. Wat in het verhaal eerst gebeurt, krijgt nummer 1. Wat laatst gebeurt, krijgt nummer 7.

- 2 Als de dorpsbewoners geen eten meer hadden, bakte Mani koekjes. Daarna zag ze er bleek en mager uit.
- 7 Sindsdien verbouwden de indianen maniok.
- 5 De hut was leeg. Waar het meisje gelegen had, groeide een onbekende struik.
- 1 In een indianendorp aan de rand van het oerwoud dook plots een blank meisje op, Mani.
- 6 Nadat de sjamaan de plant water had gegeven, scheurde de bodem open en er was een prachtige, witte wortel te zien die op het lichaam van Mani leek.
- 4 Mani stuurde de mannen op jacht, maar ze hadden geen geluk. Ze trokken naar Mani om koekjes te vragen.
- 3 Na een vreselijke aardbeving kwam er honger in het dorp.

b Maak een schema over de hoofdpersonages door de vragen in de tabel te beantwoorden.

1 Wat doet Mani voor de indianen? 2 Wat gebeurt er met Mani als ze koekjes gebakken heeft?	3 Wat doen de indianen om aan eten te komen? 4 Wat doen de indianen op het einde van het verhaal?
Mani	de indianen
1 <i>Mani bakt koekjes voor de indianen.</i> <hr/> 2 <i>Als ze koekjes bakt, wordt ze bleek en mager.</i>	3 <i>De indianen gaan op jacht en plukken vruchten.</i> <hr/> 4 <i>Ze verbouwen maniok als voedsel.</i>

Naam: _____

c Waarom vertellen de indianen verhalen aan hun kinderen en kleinkinderen, denk je? Kruis aan of bedenk zelf nog een zin.

- In landen rond de evenaar is het al heel snel donker. Om de lange avonden door te komen, vertellen de families graag verhalen bij het houtvuur.
- De indianen hebben geen geschreven taal. Daarom is het belangrijk om verhalen door te vertellen.
- De oudere indianen maken hun kinderen graag bang met spookverhalen.
- De indianen geloven in geesten uit het oerwoud. Daarom zoeken ze voor alles een verklaring bij de geesten. In dit verhaal is de geest een blank meisje.
- _____ *eigen invulling*

d Hoe komt het dat Mani steeds zwakker en zwakker werd na het bakken van de koekjes?

Kleur het bolletje voor de juiste uitspraak.

- Mani werd ziek in het oerwoud. Ze heeft malaria of een andere tropische ziekte.
- Ze werd zwakker en zwakker omdat ze nooit iets at.
- Mani is een blank meisje en ze lust het eten van de indianen niet.
- De koekjes waren van maniok gemaakt. Ze werd na het bakken steeds zwakker omdat ze een deeltje van zichzelf gebruikte, want ze is eigenlijk zelf de maniokplant.

e Vind je dit een mooie legende? Waarom wel/niet?

_____ *eigen invulling*

f Welke boodschap zit er achter de legende?

- Je moet altijd het beste van jezelf geven.
- De indianen leven eerst van de jacht en later van de landbouw.
- Wie niet slim is, moet creatief zijn.